

Aika: 12.12. klo 10-11.30,

Paikka: Kesäranta (Kesärannantie 1)

Osallistajat:

pääministeri Petteri Orpo, puheenjohtaja
valtiosihteeri Riikka Slunga-Poutsalo
tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala, 1. varapuheenjohtaja
elinkeinoministeri Wille Rydman
opetusministeri Anna-Maja Henriksson
valtiosihteeri Risto Artjoki
valtiosihteeri Päivi Nerg
pääministerin erityisavustaja Henrik Vuornos

johtaja Riikka Heikinheimo, Elinkeinoelämän keskusliitto
partner Ilkka Kivimäki, Maki.vc
akateemikko, professori Markku Kulmala, Helsingin yliopisto
rehtori Sari Lindblom, Helsingin yliopisto, 2. varapuheenjohtaja
rehtori Vesa Taatila, Turun ammattikorkeakoulu
toimitusjohtaja Antti Vasara, VTT
toimitusjohtaja Kai Öistämö, Vaisala, 3. varapuheenjohtaja

alivaltiosihteeri Timo Lankinen, valtioneuvoston kanslia
strategia- ja tutkimusjohtaja Olli Kärkkäinen, valtiovarainministeriö
kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
osastopäällikkö Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö
pääjohtaja Paula Eerola, Suomen Akatemia
pääjohtaja Nina Kopola, Business Finland

johtaja Erja Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
teollisuusneuvos Maija Lönnqvist, työ- ja elinkeinoministeriö

1. Kokouksen avaus ja esittäytyminen

Pääministeri Orpo avasi kokouksen klo 10.03. Läsnäolijat esittäytyivät.

2. Neuvoston järjestäytyminen

Pääministeri Orpo taustoitti neuvoston työtä. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan tehdään isot panostukset, kun samaan aikaan muuten leikataan. Parlamentaarinen tahtotila asetettiin 4 % BKT-tasolle, maan hallitus pitää parhaansa mukaan kiinni tästä. Neuvosto tekee työtä Suomen tulevaisuuden ja toivon hyväksi. Ratkaisuja löytyy synkkyuden keskelläkin. Hallitusohjelman pohjalta on päivänselvää, että painopiste on koulutuksessa ja osaamisessa. Koulutusjärjestelmään ei

leikkauksissa kosketa. T&K-toiminnassa vahva korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyö välttämätöntä.

Neuvoston toiminnan ja kokousten käytännöistä pääministeri totesi, että neuvoston käsittelemät ja tuottamat asiakirjat ovat julkisia. Tapauskohtaisesti harkitaan, jos tarpeen pitää ei-julkisena.

3. Tutkimus- ja innovaationeuvoston tehtävät ja työn sisällön suunnittelu

Alivaltiosihteeri Lankinen kävi läpi tutkimus- ja innovaationeuvoston tehtäviä ja työn sisällön suunnittelua. Parlamentaarisen TKI-työryhmän ehdotusten mukaisesti hallitusohjelma sisältää tutkimus- ja innovaationeuvoston roolin vahvistamisen TKI-politiikassa. TIN johtaa ja koordinoi TKI-politiikkaa T&K-järjestelmän kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi. TIN muodostaa strategisen näkemyksen TKI-politiikan suunnasta, painopisteistä ja resurssien kohdentamisesta. Toiminnan pohjana on asetus tutkimus- ja innovaationeuvostosta. Neuvoston tulisi johtaa monivuotisen suunnitelman valmistelua heti ensi vuoden alusta.

TIN voi kokoontua myös ilman ministerijäseniään valmistelemaan neuvoston päätöksiä ja aloitteita. Neuvostoon kytketään myös ministeriöiden poikkihallinnollinen TKI-asiantuntijaverkosto. Hyvin vahva päätoiminen sihteeristö on rekrytointivaiheessa: pääsihteeri ja johtava asiantuntija valtioneuvoston kansliaan, johtava asiantuntija sekä opetus- ja kulttuuriministeriöön että työ- ja elinkeinoministeriöön. Neuvosto voi kutsua toimintansa tueksi asiantuntijapaneeleita ja -verkostoja.

Keskustelussa nousi esiin yhteisen tilannekuvan tarve. Vain yhteisen lähtötilanteen pohjalle voidaan rakentaa perustellut tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi. Tilannekuvaan liittyy globaalin kehityksen seuraamisen tärkeys kotimaisten ratkaisujen tueksi. Välttämättömänä pidettiin myös tuottavuuden kasvun ja hyvinvoinnin lisääntymisen toteutumista T&K-lisärahoituksen myötä. Tunnistettiin korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyön välttämättömyys tavoitteiden saavuttamiseksi. Tutkimustuloksille on saatava mahdollisimman suuri arvonlisä kaupallistamisen kautta, mutta ensin pitää olla jotain kaupallistettavaa. Yritykset on saatava mukaan, muuten ei päästä neljän prosentin BKT-osuuteen T&K-menoissa. On tärkeää tunnistaa ne esteet, jotka vähentävät yritysten T&K-investointeja Suomeen. Rahoitus on T&K-investointien houkuttelussa yksi tekijä, sen lisäksi koko toimintaympäristön tulee olla kunnossa. T&K-järjestelmän tulisi olla kansainvälisempi ja pystyä houkuttelemaan myös kansainvälistä T&K-rahoitusta. Pelikenttänä on koko Suomi. Pohjoismaista yhteistyötä T&K-toiminnassa olisi myös varaa tiivistää.

Todettiin, että mitä parempi on tieteen taso, sitä parempia innovaatioita syntyy ja suurempaa kansainvälistä kiinnostavuutta. Tutkimuksen infrastruktuurien pitää olla kunnossa ja toimia houkuttimina. Yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyö tärkeää. Tutkimuspohjaiset konsortiot (esimerkiksi Suomen Akatemian lippulaivat) luovat ekosysteemejä, raja-aidat madaltuvat ja entistä laajempi uuden tiedon hyödyntäminen on mahdollista. On pakko pystyä viemään eteenpäin koko T&K-järjestelmää. Siihen on käytettävissä myös ulkomaista julkista ja yksityistä rahoitusta. Esimerkiksi EU-tutkimusrahoituksen keskeinen arvo on sen mahdollistama laaja, kansainvälinen verkottuminen.

T&K-lisärahoituksella ei pystytä korjaamaan kaikkea T&K-järjestelmän tuottavuuteen vaikuttavaa tekemistä. Vaikuttavuudella on erilaisia aikajäniteitä, ja niitä pitää kärsivällisesti seurata. TIN-keskustelujen pitäisi pysyä riittävän strategisella – ja myös taktisella - tasolla ja

rahoitusinstrumenttikohtaiseen keskusteluun ei pitäisi laittaa energiaa. Pitäisi ymmärtää, minkä pitää muuttua, että investointeja Suomeen syntyy ja tekeminen sekä tulokset muuttuvat toisiksi. Lähtötilanne ei ole huono, Suomen liikkeitä seurataan edelleen.

Keskusteltiin myös T&K-toiminnan nostamisesta Suomen maakuvaan ja T&K-toiminnan positiivisen viestinnän merkityksestä.

Pääministeri Orpo veti keskustelua yhteen toteamalla, että tarvitaan kansainväliselle vertailulle pohjautuva tilannekuva ja tavoitteet, joiden saavuttamiseksi nostetaan kunnianhimon taso korkealle. Pieni kansa pistää T&K-toimintaan paljon resursseja, sen on johdettava uuteen toimintaan. Yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyö saatava toimimaan. Tutkimuksen infrastruktuurit ovat laaja kysymys. Saattaa olla tarpeen uudistaa myös julkishallinnon T&K-toiminnan rakenteita.

4. TKI-toiminnan parlamentaarinen seuranta

Pääministeri totesi, että tutkimus- ja innovaationeuvoston yhteyteen nimetään parlamentaarisessa TKI-työryhmässä linjatusti parlamentaarinen seurantaryhmä.

5. T&K-rahoituksen tilanne ja monivuotinen T&K-rahoituksen suunnitelma

Kansliapäällikkö Lehikoinen pohjusti yhteistä T&K-järjestelmätilannekuvaa kertomalla Suomen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kansainvälisestä ja kansallisesta tilanteesta. Tutkimus- ja innovaationeuvosto havahtui visiotyössään 2016-2017 T&K-rahoituksen kehityskulkuun, joka oli laskusuunnassa toisin kuin useimmissa verrokkimaissa. Visiossa asetettiin T&K-menoille 4 % BKT-osuustavoite. Lehikoinen kertoi myös opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhdessä asettaman, T&K-rahoituksen käytön pitkäjänteisen suunnitelmaa valmistelevalta työryhmästä. Suunnitelman valmistelua johtaa tutkimus- ja innovaationeuvosto. Suunnitelman päälinjojen odotetaan olevan valmiina ennen huhtikuun 2024 JTS-riihtiä.

6. Kokouksen päättäminen

Pääministeri Orpo esitti, että riheen mennessä tutkimus- ja innovaationeuvosto voisi kokoontua kaksi tai kolme kertaa, että suunnitelmaa voidaan käsitellä ja sen valmistumista johtaa. Pääministeri päätti kokouksen 11.17 toteamalla, että päällimmäisenä jäi mieleen, että olemme tekemässä positiivisia asioita tälle maalle.